

(1935), i veg. encara *DAG.* i *AlcM*, que el troben també a Fraga (la notació *kodis̄* que allà dona Barnils, *BDC* IV, 41, és falsa, com tan sovint passa amb les notes lexicogràfiques d'aquest filòleg, recollides o publicades amb increïble negligència, per tant cal esborrar l'article *codix* d'*AlcM*; *codissal*. Una inspecció més general ens conduiria segurament a afegir encara algun derivat d'interès en les llengües romàniques veïnes.⁴

APÈNDIX: Mots provinents del ll. cōs, cōtis. No deixa, en efecte, d'haver-ne quedat algun representant escadusser, i no solament en el baix llatí de Cat., on Bast.-Bass. recullen alguns testimonis de *Chods* o *Cotes*, i en algun altre dial. romànic o basc (Schuchardt, *Bk. u. Rom.*, 21.7, 59-60): hi ha, en efecte, indrets coneguts per abundar-hi les pedres adequades per ser convertides en esmoladores; i d'ací ha de venir el nom del poblet de *Sa Côt* o *La Côt* (entre Olot i Santa Pau), en terreny volcànic (entre els volcans apagats de Sa Cot i del Cruscat, tots dos conspicus per aqueixa mena de mineral); d'ací també, segurament, el nom del veí Congost de *Codella* en el Fluvià, vingui aquest del dim. llatí conegut *COTICULA* o bé d'un colle. *COTETULA*; *Font de Cotelles*, amb fonètica mossàrab, a Xixona, i altres NLL homònims valencians, segurament el nom de *Cotes* a la Rib. de Xúquer amb *ç* i *-t* ben comprensibles en un nom mossàrab. En tot cas és aquest mot llatí l'ètimon del cat. *côt* f. (timbre, sign. i gènere que el distingeixen netament de la nostra família sorotàptica) 'pedra afiladora' [S. XIV]: la pron. *kôt* no sé si és vàlida enlloc (observem que Camps i Merc., «hi ha una gran penya de *cot*, que li diuen sa Roca des Cavall», *Folkl. Men.* II, 72, no ho escriu *côt* com sol fer-ho en casos així), o com a molt ho serà a Menorca (on fóra deguda a influència de *còdol* i del timbre més corrent en la terminació *çt*): en tot cas poc assegurar que és erroni d'atribuir-la al cat. or. i occ. (com fa *AlcM*) on he sentit sempre *kôt* per a la pedra d'esmolat la dalla, sentit al qual ha quedat restringit el mot quasi pertot (no a Menorca), i així mateix no he sentit mai altra cosa que *ç* en el cpt. *portacots*.

En lloc d'aquest en els Pirineus centrals cat., el que s'usa és *coder* (*kodé*), a Farrera de Pallars (1934), a Taüll de Boí (1953) i a Esterrí d'Aneu «recipiente de hojadelata lleno de agua, que se cuelgan en el cinto los segadores con guadaña, para tener húmeda la piedra de afilar» (Pol, p. 14); en lloc d'això es diu la *kodéra* a Andorra (Soldeu, 1952) i a Àreu i Tor de Vall Ferrera;⁵ les formes més notables són, però, les de la Vall de Cardós: *kaylisé* al capdamunt, a Tavascan, i *koléra* a Esterrí de Cardós i Estaon; amb *COTI-LATOR* creació sinònima i parallela de *portacots*, i amb femení *COTI-LATRICE*, ajudant-hi canvis de sufix, contaminacions, etc., fàcilment arribem a *caulisser* i *colera* (amb el pas de *codl-* a *col-* o bé a *kayl-*, segons la norma fonètica estudiada en *LleuresC*, 214-5); però més que postular aqueixa seductora base, sembla prudent suposar que en *caulisser* tenim una evolució semblant a la de *caldera* en *caulera*, adme-

tant un primitiu *caldisser amb un sentit genèric de 'calderó', i que després hi hagué un simple encreuament de *caulisser* amb el sinònim *codera*, d'on *colera*.

¹ Pau Vila, «La Rambla» en *Misc. Barcinonensia* IV, n.º XI, pp. 62, 74. — ² Es dirà potser que els fets filològics importen tant com els arguments, i que aquest diminutiu *cotulus* existí. Potser sí, però no en llatí, i menys en llatí normal. En citen un cas, en qualitat d'hapax en Anthimus (en abl. *cotulis*, que igual podria ser femení), però l'edició Liechtenhahn porta *cotalis*, que deu ser la bona lliçó, en la qual hem de veure la primera documentació, no pas d'un mot llatí, en aquest escriptor medical del S. VI (macedoni?), sinó del mot romànic pre-romà que ens interessa. — ³ Entre els valencians és tradicional anomenar vulgarment *La Cudolada* el *Llibre de les Dones* de JRoig (MGadea, *T. del Xè* I, 253), per cert brava codolada contra aquest sexe. «Ses feines! Jo en sé fer moltes! --- Som bo per fer foc de llenya --- ballar cotes y mateixes, / fer gloses u *codolades*, / cantar, tocar sa ximbomba ---», PdAPenya, *IdOr.* I, 77. «Sa *codolada* menorquina o --- baleàrica, correspon, en son objecte, a la *saeta* andalúça; composició emprada per ferir, com una arma qui s'aclava; i se comprèn que sa composició am tal pensament usada a s'Arxipella Balcàric, s'anomenà *codolada*, ja que s'arma de tir pròpia d'ell era es còdol, sa pedra, es tir de bassetja [cf., en efecte, l'ex. del *Gènesi de Scr.*, supra]; en son principi tal vegada era, am son metre propi, una relació curta, lacònica, de poques cobles: una *codolada*; i, amb es discurs des temps, *codolada* ha venguda a significar sols una forma mètrica especial; però encara que sa composició sia llarga, sempre té sa tiranya feridora, aclavadissa: de *codolada*», Camps i Merc., *Folkl. Men.* I, 155n; i veg. ibid. I, 333, que cito sobre *embaument*. — ⁴ El *Riu Codée* riuet del Bearn, cantó de Nay (*L'Ariu Codee* a. 1536), Raymond, *DTopBPyr.*, derivat en -ARIUS, degué significar 'riu de còdols' (i no pas 'de pedres d'afilar'), doncs no serà derivat de cōs, cōtis. — ⁵ A l'Espera (Fuendecampo) m'ho definiren «un vedado largo» (1965), no sé si perquè només és conegut com a topònim i han oblidat el sentit propi.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *codolada*, *codolet*, *codolar* tr., *codolar* m., *codolell*, *codovell*, *codadell*, *codonell*, *codalell*, *codarell*, *codrell*, *codolós*, *cudolàs*, *codolejar*, *codolenc*, *codolí*, *codolinea*, *codoliner*, *codolis*, *codolós*, *acodolar*, *codina*, *Sant Feliu de Codines*, *Congost de les Codines*, *Codina de la Quadra*, *codinet*, *codinal*, *codinar*, *codiner*, *codinera*, *la Codinera del Llop*, *codinerada*, *codinot*, *codissa*, *pedra codissa*, *codís*, *codissal*, *Sa Côt* o *La Côt*, *Codella*, *Font de Cotelles*, *Cotes*, *côt*, *coder*, *codera*, *caulisser*, *colera*, *porta-cots*.

Codolada 'cop de pedra', 'novez rimades', V. *còdol* *Codolar*, *codolat*, *codolell*, *codolet*, *codolí*, *codolinea*, *codoliu*, V. *cotoliu* *Codolós*, -osa, V. *còdol*